

Remissvar angående Boverkets förslag till föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag

CBA har tagit del av Boverkets förslag och vill anföra följande:

1: Enligt avsnitt 2.5 berör förslaget "företag verksamma inom projektering av byggnader". I bilaga 1 framgår att det finns 4283 arkitektkontor i Sverige, som potentiellt kan vara berörda. I avsnitt 2.7 listar Boverket vilka man har haft samråd med under utredningsskedet: ackrediteringsmyndigheten Swedac, certifieringsorgan, branschorganisationer, byggföretag, kommunala byggnadsnämnder och byggnadsinspektörer. Det framgår inte om man har haft samråd med arkitektbranschen överhuvudtaget. Om man inte har haft det så måste det betraktas som anmärkningsvärt, eftersom förslaget i högsta grad berör arkitektkårens verksamhetsområde.

2: Så som vi läser förslaget uppstår ett märkligt rättsligt limbo i den nya processen. Certifierade byggföretag ska ha personal med kompetens att bedöma om "den färdiga byggnaden kan antas uppfylla samhällets krav" avseende utformningskrav och tekniska egenskapskrav, bland annat avseende tillgänglighet (avsnitt 4.4.1). Här handlar det alltså om att certifieringen innebär att man gör en professionell förhandsbedömning om samhällskraven **kan antas vara uppfyllda**. I beskrivningen av lov- och byggprocessen (bilaga 3) förtydligar man att byggnadsnämnden uttryckligen INTE ska göra någon prövning av om "utformningskraven på ändamålsenlighet och tillgänglighet är uppfyllda. **Att dessa krav uppfylls har redan bedömts** av det certifierade byggprojekteringsföretaget". Här finns en påtaglig glidning i språkbruket: byggföretaget ska göra ett professionellt antagande om kraven kan antas vara uppfyllda, men byggnadsnämnden ska inte granska om så är fallet eftersom granskningen redan är gjord. Var menar Boverket att själva beslutet fattas? Varför skriver man att byggföretaget skall göra ett antagande, när man uppenbarligen menar att man lejt ut själva myndighetsövningen?

3: Enligt bilaga 3, sid 67, kan Byggnadsnämnden i sin granskning (av de krav som inte ingår i det certifierade byggföretagets kompetensområde) göra en annan bedömning av huruvida de tekniska egenskapskraven eller kraven på ändamålsenlighet och tillgänglighet verkligen är uppfyllda. Men även om byggnadsnämnden gör den bedömningen kan de inte avslå bygglov eller neka startbesked. De ska isåfall meddela certifieringsorganet. Även byggherren ska, om hen upptäcker att det certifierade byggföretaget har åsidosatt sina plikter, meddela certifieringsorganet. Enligt skrivningen "får certifieringsorganet återkalla certifieringen" om ett certifierat företag visat sig vara olämpligt för sin uppgift. Trots den här märkliga beslutsordningen menar Boverket att kommunens roll på intet vis har försvagats när det gäller översynen av byggprocessen. CBA delar inte alls den slutsatsen. Hanteringen av företag eller individer som saknar kompetens är en viktig fråga, men bygglovprocessen avser att säkerställa att byggnader uppfyller samhällskraven, och där är de kommunala byggnadsnämnderna det etablerade organet med kompetens och legitimitet att göra den bedömningen. Att införa en omväg kring certifieringsorganen förefaller bara att komplicera den processen. Och att en kommunal byggnadsnämnd skall sakna maktmedel att stoppa ett byggprojekt om de gör en bedömning att vitala samhälls krav inte är uppfyllda framstår som synnerligen märkligt.

Det vore ett enormt resursslöseri att kräva ändring i efterhand av något redan byggt, om man såg det redan tidigt i processen.

4: I diskussionen om formulering av kompetenskrav skriver Boverket att man undvikit att kräva kompetens avseende tillgänglighet och dagsljus "eftersom det är svårt att enkelt beskriva hur en sådan kompetens ska kunna verifieras" (sid 24). Borde inte det vara ett skäl att inte leja ut den här granskningen?

5: I konsekvensbeskrivningen gör man synnerligen yviga antaganden om att den föreslagna ändringen skulle kunna leda till (indirekta) förbättringar av integration och boendesegregation, och av folkhälsa (sid. 50-51). Dessa argument framstår som långsökta och huvudsakligen ogrundade. Menar Boverket att de kommunala byggnadsnämndernas arbete idag förhindrar seriösa aktörer att förbättra boendesegregationen i Sverige? Eller att dagens bygglovhantering påverkar folkhälsan negativt?

6: Hela den pågående översynen av det svenska regelverket avseende bostadsbyggande präglas av en ideologisk övertro på marknadslösningar. Det kommer tydligt fram i formuleringen på sidan 52: "Bostäder byggs på marknadens villkor och styrs därför av efterfrågan och konjunktur". Det svenska regelverket har vuxit fram ur en ambition att höja den generella bostadsstandarden, och att göra det omöjligt att erbjuda riktigt dåliga bostäder. Hela det arvet håller nu på att eroderas med argumentet att det är marknaden som ska avgöra kvalitetsfrågorna. CBA menar att marknaden säkerligen kan sköta själva byggandet, men villkoren borde vara en samhällsfråga.

För CBA

Kaj Granath och Ola Nylander
Centrum för boendets arkitektur
Chalmers ACE